

Edebiyatımızda deniz

Haydi şairler, şiirler denize...

Refik Durbaş

Beş altı yıl önce askerliğimi yaparken üç şeyi çok özlemiştim:

Deniz, beyaz peynir ve rakı.

Beyaz peynir ve rakı bir yanda dursun. Denizden söz açalım.

Nazım Hikmet'in "İşte geldik gidiyoruz/hoşça kal kardeşim" dediği denizden. Orhan Veli'nin "Gemlik'e doğru giderken görüp de şaşırmadığı" denizden. Yahya Kemal'in "tuzu hâlâ dilinde duran" denizden.

Sözlükler, denizi "Yeryüzünün büyük bölümünü örten geniş tuzlu su

kütlesi" olarak tanımlıyor. Bu, işin coğrafi tarafı. Ya şairlerin denizi nasıl?

Burada sözü Atilla Özkırımı'ya bırakalım. Bakalım O "Türk Edebiyatı Ansiklopedisi"nde "Deniz" maddesini nasıl kaleme almış:

"Divan edebiyatında deniz karşılığı olarak genellikle Farsça derya, Arapça bahr ve umman sözcükleri kullanılmıştır. Yaşadıkları coğrafi bölge, ekonomilerinin tarım ve hayvancılığa dayanması, göçebe toplum dü-

zeninin geçerliliği gibi nedenlerle eski Türklerin kültüründe deniz önemli bir yer tutmaz."

İşte bu kadar...

Şimdi derya, bahr, umman deyip buraya şiirleri sıralasak —gerçi Özdemir İnce "Yedi Deryalar Geçsen" diyor ama— ne derya geçmesi, yazıya yelken açmadan sözcük dalgaları arasında hemen o an boğulayabiliriz.

Onun için denizi deniz bilip Cum-

Deniz Hasreti

Gözümde bir damla su deniz olup taşıyor,
Çöllerde kalmış gibi yanıyor, yanıyorum.
Bütün gemicilerin ruhu bende yaşıyor,
Başımdaki gökleri bir deniz sanıyorum.

Nasıl yaşayacağım ey deniz senden uzak!
Yanıp sönüyor gibi gözlerimde fenerin.
Uyuyor mu limanda her gece sallanarak
Altından çivilerle çakılmış gemilerin?

Sevmiyorum suyunda yıkanmamış rüzgârı,
Dalgaların gözümde tutuyor mavî, yeşil...
İçimi güldürmüyor sensiz ay ışıkları;
Üfkunda yükselmeyen güneşler güneş değil.

Bir gün nehirler gibi çağlayarak derinden
Dağlardan, ormanlardan sana akacak mıyım?
Ey deniz, söyle bir gün sana bakacak mıyım?
Elma bahçelerinden, fındık bahçelerinden...

Ömer Bedrettin Uşaklı

Köpük

Oyun bitti ve her şey yerini buldu.
Akşamla ebedî kızlar anne oldu.
Aynalara bakma, aynalar fenalık;
Denizi, sonsuz olanı düşün artık.
Bir gün beni hatırlayabilirsin ancak,
Güzelsem soyabilirsin çirliçiplak;
Oradayım hep ben, orada, derinde,
Gemilerin ihtiyar köpüklerinde.

Ahmet Muhip Dıranas